

Олександр Шуліка
(м. Полтава)

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ КОМП'ЮТЕРНИХ ДИСЦИПЛІН

У сучасному інформаційному суспільстві майбутні вчителі комп'ютерних дисциплін повинні не лише володіти цифровими технологіями, а й розуміти принципи інформаційної безпеки, медіаграмотності, академічної доброчесності та критичного аналізу даних. Одним із ефективних інструментів формування інформаційної культури є соціальні мережі, які виступають не лише засобом комунікації, а й потужним навчальним ресурсом. У таких мережах поширюється і коментується інформація про значні події, формується суспільна думка, створюються громадські об'єднання, здійснюється обмін досвідом вирішення різноманітних проблем, розповсюджується рекламна інформація тощо. Соціальні мережі стають інструментом розвитку людини і суспільства, що зумовлює доцільність їхнього використання в освітньому процесі (Andriievskaya, Belousova, 2019). Вони допомагають майбутнім педагогам розвивати професійні навички, формувати правильні інформаційні звички та навчати студентів безпечної та відповідальної взаємодії у цифровому середовищі.

Розглядаючи інформаційну культуру як сукупність знань, умінь та навичок, що забезпечують ефективний пошук, аналіз, обробку, збереження та передачу інформації в цифровому середовищі, та орієнтуючись на компоненти інформаційної культури (цифрова грамотність – володіння сучасними інструментами роботи з інформацією; медіаграмотність – критичне сприйняття інформації, вміння розрізняти фейки, маніпуляції та пропаганду; академічна доброчесність – правильне використання цифрового контенту, дотримання авторських прав; кібербезпека – захист особистих даних, паролів, безпечне спілкування у соцмережах; соціальна відповідальність в інтернеті – етика комунікації, дотримання норм цифрового етикету), розглянемо способи використання соціальних мереж у процесі формування інформаційної культури майбутніх вчителів комп'ютерних дисциплін.

Цілком погоджуємося з Н. Кононец, що соціальні мережі як засіб ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу можуть бути використані як дидактичні інструменти формування інформаційної культури студентів (Кононец, 2014).

Соціальні мережі є інструментом навчання, обміну досвідом і розвитку інформаційної культури, оскільки:

- Містять безліч освітніх ресурсів (групи, блоги, курси, вебінари).
- Дозволяють розвивати навички аналізу інформації та комунікації.
- Використовуються як платформи для проведення онлайн-уроків та вебінарів.
- Допомагають формувати професійний імідж та цифровий слід викладача.

Сприяють мережевій взаємодії між викладачами, студентами, експертами.

Наведемо приклад застосування основних соціальних мереж та їхнього використання в освітньому процесі:

1. *Facebook*. Групи для обговорення навчального матеріалу, публікація статей. Вебінари, Facebook Live для проведення інтерактивних лекцій. Спільноти для викладачів ІТ-дисциплін, наприклад "Coding Teachers UA". Це може бути створення закритої групи

у Facebook для студентів, де публікуються завдання, корисні матеріали та обговорюються актуальні теми.

2. *YouTube*. Використовується для запису відеоуроків, демонстрації алгоритмів програмування. Можливість створення власного освітнього каналу. Підписка на канали провідних фахівців з ІТ. До прикладу, майбутній вчитель комп'ютерних дисциплін створює серію відеоуроків з основ Python та ділиться ними у соцмережах.

3. *Instagram та TikTok*. Короткі відео-уроки, лайфхаки з програмування, ІТ-новини. Візуальні матеріали для пояснення складних тем (інфографіка, анімації). Популяризація науки та освіти через блогерство. До прикладу, створення рубрики "Що нового у світі ІТ?" у форматі 60-секундних відео.

4. *LinkedIn*. Професійна соціальна мережа для розвитку кар'єри викладача. Можливість брати участь у тематичних обговореннях, проходити онлайн-курси. Розвиток персонального бренду як викладача ІТ-дисциплін. Цілком доцільно буде, коли викладач ділиться власним досвідом впровадження AI у навчання.

5. *Viber та Discord*. Чат-спільноти для студентів, де можна обговорювати завдання, ділитися корисними матеріалами. Використання Discord як платформи для проведення відеолекцій та хакатонів. Можна порадити створення Viber-групи "Інформаційна безпека для вчителів", де розміщуються навчальні матеріали.

Також рекомендуємо приклади проєктів: "ІТ-детектив" – студенти аналізують фейкові новини у соцмережах та розробляють рекомендації щодо медіаграмотності; "Digital footprint" – дослідження власного цифрового сліду у соцмережах та створення стратегії безпечної онлайн-активності; "Інтерактивний ІТ-гід" – створення YouTube-каналу з поясненнями основних принципів кібербезпеки.

Таким чином, соціальні мережі є ефективним інструментом формування інформаційної культури майбутніх вчителів комп'ютерних дисциплін. Вони допомагають викладачам розвивати цифрову грамотність, критичне мислення та кібербезпеку. Використання соцмереж у проєктному навчанні сприяє інтеграції сучасних технологій у педагогічну діяльність. Важливо навчати студентів етичного та безпечного використання соцмереж у професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Andriievskaya, V., & Belousova, L. Курс «соціальні мережі у педагогічній діяльності» як складова підготовки майбутнього вчителя. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2019. № (11). С. 39–49.
2. Kononets N., Ilchenko O., Mokliak V. (2020). Future teachers resource-based learning system: experience of higher education institutions in Poltava city, Ukraine. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*. July 2020. ISSN 1302-6488 Volume: 21 Number: 3 Article 14. P. 199–220/
3. Кононець Н. В. Соціальні мережі як засіб ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2014. № 1-4. С. 79–89.
4. Михайленко А. О., Кононець Н. В. Як соціальні мережі впливають на наше життя та навчання. *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року). Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 454-459.
5. Шуліка О.С. Критерії, показники та рівні сформованості інформаційної культури майбутніх учителів інформатики. *Імідж сучасного педагога*. № 5 (218). 2024. С. 61-65.